

Gemeente Doetinchem
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9020
7000 HA Doetinchem

Datum: 21 juli 2016
Ref.: 2016-07-24/063
Tel.: 0314-399655
Email: socialeraad@doetinchem.nl
Web: www.doetinchem.nl/socialeraad

Betreft: **advies eerste evaluatie Doetinchemse Keuze**

Geacht college,

Graag gaan wij op uw uitnodiging in om ons advies te geven betreffende uw Nota: “met elkaar, voor elkaar”, eerste evaluatie beleidsplan DDK, 1 januari - 31 december 2015.

Allereerst enkele algemene opmerkingen vooraf. U geeft aan dat de eerste evaluatie geen volledige doorlichting van het gevoerde beleid is. Dat geeft een duidelijke beperking, maar ook een uitnodiging om de genoemde uitkomsten met de nodige voorzichtig te benaderen. Onze opmerkingen over deze nota moeten dan ook binnen dit kader worden gezien. Wij willen een aantal signalen afgeven zoals die binnen de diverse cliëntgroepen worden ervaren.

Het gaat voor ons vooral om kwalitatieve analyses en opmerkingen van de ontwikkelingen binnen De Doetinchemse Keuze.

De nota wordt als prettig leesbaar ervaren en tegelijkertijd beperkt concreet. De getrokken conclusies lijken daarbij soms een al te veel een positief beeld te geven daar waar nog onvoldoende duidelijkheid is. In de “Monitor en Evaluatie Sociaal domein Doetinchem” wordt meermaals aangegeven dat er geen vergaande conclusies getrokken kunnen en mogen worden en daarbij sluiten wij ons aan. Juist die beperkingen zouden verder uitgewerkt moeten worden naar concrete onderzoeksvragen dan wel beleidsuitspraken. Wij dringen daarom ook aan op een soort “to do list” als aanvulling op deze evaluatie.

Allereerst een opmerking over de wijze waarop deze nota in haar lay out een boodschap afgeeft die door ons als cliënten niet geheel wordt onderschreven. De eerste pagina gaat in eerste instantie over het geld, de begroting en niet over de inhoud van de transities. Natuurlijk zijn de financiën van groot belang, maar dit zo prominent voorin zetten geeft een wellicht niet bedoelde nadruk. In diverse cliëntgroepen wordt opgemerkt dat de aanpak in eerste instantie gaat om investeren in de toekomst van en voor mensen met een belemmering. Dat moet handig, verstandig, slim, maar met de nadruk op de investering in mensen en het daarbij horende goede financiële beleid.

Ook de algemene zinnen “Niemand tussen de wal en het schip”, blz. 3 “Niemand is echt tussen de wal en schip terecht gekomen als conclusie” wordt als voorbarig en ook enigszins wrang ervaren als we de signalen registreren bij bijvoorbeeld cliënten waarbij PGB voor sociaal netwerk niet meer mogelijk bleek of als we een groep zoals de groep zwerfjongeren in dit geheel betrekken. Inderdaad hebben er geen grote calamiteiten plaatsgevonden. Maar dat neemt niet weg dat er zeker mensen zijn die zich klem gezet voelen.

Daarom de aanbeveling om uit de signalen waarbij wettelijk wel voldaan is aan de eisen, maar de beleving van de cliënten een andere is, deze signalen serieus te nemen.

Ook het zinnetje van “recht op” naar “ondersteuning bij” kan makkelijk tot misverstanden leiden. Er is wel degelijk nog “recht op ondersteuning”. Voor cliënten moet er ook het gevoel van gelijkwaardigheid blijven in plaats van afhankelijkheid van de goedwillendheid van de consultants.

De diverse cliëntgroepen hebben vanuit elk haar eigen positie naar deze nota gekeken. Daarbij zijn wel een aantal overeenkomsten opgevallen.

Enkele opmerkingen over het functioneren van de buurtcoaches.

In uw nota geeft u aan dat u tevreden bent over het aantal inwoners dat de buurtcoach heeft weten te bereiken en inderdaad is dat een groot aantal. Ook wij zijn vanzelfsprekend blij met dit resultaat.

Echter, opmerkingen vanuit de cliëntgroepen dat daarbij specifieke groepen te weinig in beeld gekomen zijn, geven ook aan dat er nog een aantal terreinen zijn waar wij de buurtcoach onvoldoende aanwezig zien.

Vooraf vanuit de cliëntgroep Ouderen en de cliëntgroep Jongeren met een verstandelijke beperking wordt opgemerkt dat deze groepen nauwelijks de weg hebben gevonden, dan wel dat de buurtcoach de weg naar hen heeft gevonden.

Bij ouderen gaat het dan specifiek om de groep 75 plus en eenzaamheid.

Bij jongeren met een licht verstandelijk beperking speelt ook een rol dat activiteiten vaak buiten de wijk zijn. Hierdoor wordt de integratie binnen de wijk minder. Een duidelijke relatie tussen wijk overstijgend en binnen de wijk kan hierin een oplossing zijn. Vanuit deze cliëntgroep is er ook een duidelijk aanbod om hierover met de buurtcoach in gesprek te gaan. Wij pleiten er dan ook voor dat in de nadere analyse van het werk van de buurtcoaches dit aspect meegenomen wordt en daarbij ook de eerder besproken 'out-reachende aanpak' vorm krijgt in de benadering van deze groepen.

Een ander aspect dat in de positie van de buurtcoaches een rol speelt is dat de uitspraak 'één huishouden één plan en één regisseur' juist in gecompliceerde situaties onvoldoende wordt gehaald. In uw nota heeft u daar al oog voor. Maar een verdere verduidelijking op dit punt en een verdere uitwerking van de positie van de buurtcoach is onzes inziens noodzakelijk. Er zijn signalen waarbij de buurtcoach buiten beeld raakt op het moment dat het multi-problematisch wordt. Dat was nu juist niet de bedoeling. Het gaat om relaties tussen buurtcoach en consulenten en de onderlinge afstemming, maar ook om uitwisseling van gegevens bij eenmaal ingezette hulpverleningstrajecten.

De buurtcoach is in de verwachting altijd bereikbaar. Maar juist in het weekend en in noodsituaties is de bereikbaarheid zeer beperkt. Positie en rol van het buurtplein als geheel zal hierin duidelijker moeten worden.

In het kader van de keukentafelgesprekken wordt opgemerkt dat gebruikmaking van (externe) ervaringsdeskundigheid nauwelijks een plek heeft gekregen. Er zijn eerste voorzichtige pogingen, maar hier zal zeker in de nabije toekomst meer aandacht voor moeten zijn. Het is een zinvolle en nuttige bijdrage aan de effectiviteit van het keukentafelgesprek. Terwijl daarnaast ervaringsdeskundigheid ook op andere gebieden de cohesie en integratie van bepaalde doelgroepen in de wijk kan bevorderen. Voorbeelden zijn vindbaar in de OGGZ sfeer en mogelijk ook in de benadering van eenzame ouderen.

De kwaliteit van de buurtcoach wordt door de cliënten ook beoordeeld op de effectiviteit en snelheid waarmee actie ondernomen kan worden. Hier wringt het als het gaat om de snelheid in situaties van acute financiële problemen. Nadere uitwerking van dit probleem behoeft onzes inziens aandacht.

Naast deze opmerkingen is er ook begrip voor het nog een plek moeten krijgen van de buurtcoach in de wijk en de veelheid aan vragen, maar dat laat onverlet de noodzaak om aan de hooggespannen verwachtingen te voldoen.

Ten aanzien van de jeugdzorg merkt u in uw nota op dat er nog verbeteringen mogelijk zijn. Wij onderschrijven dat zeer en hebben ook enige opmerkingen.

- Opgemerkt wordt dat van de doelstelling dat er minder hulpverleners in een gezin moeten komen in een aantal gevallen geen sprake is, dat de regiefunctie van de buurtcoach niet kan worden ingevuld en dat de diverse hulpverleners onvoldoende samenwerken in het kader van één plan, één gezin en één regisseur.
- De situatie met kinderen is vaak een multi-probleem situatie waarbij juist die regisseursfunctie vorm moet krijgen. Zeker bij kinderen speelt de context van het gezin een grote rol.
- De gedachte dat de huisarts in deze voldoende is toegerust om deze complexiteit voldoende te kunnen doorgronden en sturen is wel zeer optimistisch.
- Vooral bij het onderdeel jeugd is het van groot belang om de preventieve component meer nadruk te geven. Daarvan zien wij nog te weinig terug in de huidige evaluatie.

- Juist bij de jeugd zien wij voorbeelden van beperkte samenwerking tussen diverse hulpverleningsinstanties. Van belang is om in de directe toekomst bij aanbestedingen eisen daaraan te stellen.
- De verwachting dat in de directe toekomst er een vermindering van het aantal meldingen zal komen, zoals u in uw nota opmerkt, lijkt ons wat prematuur.
- Voorts is er opgemerkt dat in de nota beperkt aandacht is voor de wijze waarop de hulpverlening de kanteling ervaart. In onze gesprekken in het afgelopen jaar binnen de SR is meerdere malen naar voren gekomen dat van de zijde van de hulpverlening er onvoldoende daadkracht is met betrekking tot het aanleveren van gegevens waardoor er mogelijk problemen ontstaan in de financiering van de hulpverlening. In het vervolg op deze evaluatie is het raadzaam ook gegevens op te nemen over de wijze waarop het hulpverleningsveld aankijkt tegen de wijze waarop door de gemeente Doetinchem in haar positie als partner in het hulpverleningstraject functioneert.

Binnen de OGGZ en vanuit de mensen die cliënt zijn bij Laborijn wordt opgemerkt dat er nog een hele weg te gaan is waar het de bejegening betreft. De afhankelijkheid van het systeem is vaak groot en de wijze waarop cliënten zich benaderd voelen, is volgens verschillende cliëntgroepen een duidelijk werkpunt. Ook in het EPG onderzoek wordt aangegeven dat er een substantiële groep is die zich niet echt gesteund voelt en nog zaken mist.

In onze vergadering kwam naar voren dat in de relatie Laborijn cliënt wellicht een weeffout zit. Vanuit de instelling: het gaat om een enkelvoudige problematiek terwijl het vanuit de cliënt vaak gaat om een meervoudige-probleem situatie.

De contextuele benadering zou daarom meer plek moeten krijgen.

Voorts wordt benoemd dat er in de relatie Werkplein en Zorgplein veel te verbeteren valt. De regie van de gemeente in deze lijkt noodzakelijk. Het werken vanuit de UWV situatie en de DDK3 filosofie is in deze situatie nog onvoldoende gehonoreerd. Wij kunnen ons dan ook vinden in uw opmerkingen op blz. 13. Het vraagt niet alleen om meer dan scholing en intervisie, maar ook om regie.

Ook hier kan ervaringsdeskundigheid van en voor bepaalde groepen van meerwaarde zijn.

In onze vergadering komt naar voren dat juist in deze sector veel geld omgaat, zeker bij beschermd wonen. Tegelijk is dit een sector waarover weinig bekend is. In een raadsvergadering waarin het toekomstig GGZ beleid toegelicht werd, was de verzoeking van een van de raadsleden toen er een lange stilte viel na de vraag of er vragen of opmerkingen waren, dat het een belangrijk, maar zo'n ongelooflijk ingewikkeld onderwerp was dat hij niet wist wat te vragen.

Ons advies is dan ook om de komende tijd in te zetten op verduidelijking en meer inzicht in dit beleidsterrein. U geeft in uw nota ook al aan dat er problemen zijn met het vinden van geschikte woonruimte (blz.4). U geeft in uw nota aan dat u in gesprek bent. Dit vraagt vanzelfsprekend om doeltreffendheid en snelheid.

Wij vragen in deze reactie ook om een duidelijke aanpak van de groep jongeren in de categorie 17 - 27 jaar. Ook in uw nota hebt u daar oog voor. Verdere concretisering over wat er moet gebeuren is noodzakelijk. U geeft aan dat het EPG onderzoek vooral een nulmeting is. Wij verwachten daarom wel dat er een plan van aanpak komt. De problemen in deze groep hebben vooral te maken met financiën, opleiding, huisvesting en drugs. Dus meestal gaat het om een complexe hulpvraag.

Specifiek voor jongeren met een beperking dringen wij aan op een plan van aanpak waar het scholing betreft toegespitst op de vraag van de jongere.

Vanuit de cliëntgroep OGGZ werd nogmaals benadrukt dat er vanuit de Stadskamer als vindplaats voortdurend personen zijn met een ingewikkelde hulpvraag waarbij de bureaucratie van de hulpverlening belemmerend werkt. Denk hierbij aan mensen die vanuit detentie komen, zwerfjongeren, mensen met een onduidelijke hulpvraag, maar wel met schuldenproblematiek, jongeren die niet in aanmerking komen voor hulp via de schuldhulpverlening. Kortom steeds weer nieuwe ingewikkelde vragen waarbij de slogan maatwerk haaks staat op de snelheid waarmee hulp geboden kan worden.

Op blz. 5 geeft u aan dat u verwacht dat het Meedoenarrangement zal bijdragen aan minder aanspraak op een maatwerkvoorziening of op ondersteuning. Vanuit diverse cliëntgroepen wordt aangegeven dat de deelname aan het Meedoenarrangement voor bepaalde doelgroepen moeizaam is. M.n. mensen met een verstandelijke beperking of ouderen, mensen met schuldenproblematiek komen vaak niet toe aan deelname door gebrek aan kennis van het computergebruik of het afwezig zijn van computers dan wel het niet hebben van een internet abonnement.

Laaggeletterdheid is een duidelijk obstakel in het deelnemen aan allerlei arrangementen, zo ook het meedoenarrangement. In die zin is laaggeletterdheid een duidelijk aandachtspunt binnen de problematiek rond armoede en participatie.

Ons advies in deze is dan ook om bij de verdere uitrol van het Meedoenarrangement procedures te ontwikkelen voor de deelname van specifieke groepen.

In uw nota beschrijft u een breed scala van onderwerpen. Vanuit de SR wordt nogmaals benadrukt dat de armoede dan wel het hebben van schulden een belangrijke voedingsbodem is voor het ontstaan van veel problematiek. Daarop inzetten, vooral ook preventief is van groot belang. Waar u aangeeft dat bij lichte financiële problemen de inzet van vrijwilligers goed werkt, moet benadrukt worden dat “licht financiële” problemen er eigenlijk niet zijn.

Er zijn goed opgeleide vrijwilligers beschikbaar en o.a. de landelijke ombudsman adviseert om deze vrijwilligers zoveel mogelijk in te zetten.

Een verdere intensivering van de samenwerking tussen opgeleide vrijwilligers en het Bureau voor Financiële Ondersteuning moet worden opgepakt.

De verwachtingen waarmee we gestart zijn bij de implementatie van DDK 3 waren hoog gespannen en het afgelopen jaar is best veel bereikt. Tegelijk zijn er nog veel vragen en is er nog veel te doen.

Vanuit de hooggespannen verwachtingen moeten we waken voor een soort “moeheid” over het nog niet bereikte. Helderheid over wat de volgende concrete stappen zullen zijn kan daarbij helpen.

Wij hopen met onze bijdrage bouwstenen aangereikt te hebben voor de verdere uitwerking van DDK 3 om de eerder genoemde hooggespannen verwachtingen ook waar te maken.

Graag tot nadere toelichting bereid,

namens de Sociale Raad

Leen van der Heiden,
onafhankelijk voorzitter Sociale Raad